

## فهرست مطالب

|                                                                                    |    |
|------------------------------------------------------------------------------------|----|
| دربارۀ مترجمان .....                                                               | ۱۲ |
| مقدمه مترجمان .....                                                                | ۱۳ |
| مقدمه: چارچوب تاریخی و مبانی نظری تجارت بین الملل، سرمایه گذاری                    |    |
| مستقیم خارجی، روابط پولی و توسعه .....                                             | ۱۹ |
| مقدمه: جهانی شدن و حقوق بین الملل .....                                            | ۱۹ |
| مروری مختصر بر تاریخ تجارت جهانی .....                                             | ۲۰ |
| رشته حقوق اقتصادی بین المللی .....                                                 | ۳۳ |
| تجارت بین الملل: اصول و مبانی عقلانی .....                                         | ۳۸ |
| سرمایه گذاری بین المللی: اصول و مبانی عقلانی .....                                 | ۴۴ |
| حقوق پولی بین المللی و حقوق توسعه بین المللی: اصول و مبانی .....                   | ۵۰ |
| ساختار کتاب .....                                                                  | ۵۲ |
| پرسش های بحث .....                                                                 | ۵۵ |
| برای مطالعه بیشتر .....                                                            | ۵۵ |
| بخش اول: حقوق تجارت بین الملل .....                                                |    |
| فصل دوم: موافقت نامه عمومی تعرفه ها و تجارت در چارچوب سازمان تجارت جهانی:          |    |
| سهیمه بندی، تعرفه ها، اصل عدم تبعیض، شفافیت و منطقه گرایی در تجارت بین الملل ..... | ۵۷ |
| مقدمه .....                                                                        | ۵۷ |
| سازمان تجارت جهانی .....                                                           | ۵۸ |
| ۱. اهداف .....                                                                     | ۵۸ |
| ۲. حاکمیت و ساختار .....                                                           | ۶۱ |
| موافقت نامه عمومی تعرفه و تجارت .....                                              | ۶۶ |
| ۱. ممنوعیت محدودیت های کمی .....                                                   | ۶۷ |
| ۲. حفظ تعهدات تعرفه ای .....                                                       | ۶۹ |
| ۳. اصل دولت کامله الوداد .....                                                     | ۷۲ |
| ۴. رفتار ملی .....                                                                 | ۷۴ |
| ۵. شفافیت .....                                                                    | ۸۰ |
| منطقه گرایی .....                                                                  | ۸۳ |
| ۱. مزایای منطقه گرایی نسبت به چندجانبه گرایی .....                                 | ۸۴ |
| ۲. الزامات توافق های تجاری منطقه ای .....                                          | ۸۸ |
| ۳. منطقه گرایی و استثنای «ترافیک مرزی» .....                                       | ۹۱ |

|     |                                                                            |
|-----|----------------------------------------------------------------------------|
| ۹۲  | ۴. توافقات تجارت آزاد و قواعد مبدأ.....                                    |
| ۹۵  | نتیجه‌گیری.....                                                            |
| ۹۶  | سؤال‌های بحث.....                                                          |
| ۹۶  | برای مطالعه بیشتر.....                                                     |
|     | فصل سوم: حل و فصل اختلافات در تجارت بین‌الملل: تفاهم‌نامه حل و فصل         |
|     | اختلافات سازمان تجارت جهانی و سازکار حل اختلاف در موافقت‌نامه‌های تجاری    |
| ۹۷  | منطقه‌ای.....                                                              |
| ۹۷  | مقدمه.....                                                                 |
| ۹۸  | رژیم قدیم: حل و فصل اختلافات تحت موافقت‌نامه عمومی تعرفه و تجارت ۱۹۴۷..... |
| ۹۹  | تفاهم‌نامه حل و فصل اختلافات سازمان تجارت جهانی.....                       |
| ۱۰۰ | ۱. مشاوره‌ها.....                                                          |
| ۱۰۳ | ۲. هیئت‌ها.....                                                            |
| ۱۰۵ | ۳. نهاد تجدیدنظر.....                                                      |
| ۱۰۷ | ۴. سازکار تجدیدنظر موقت چندجانبه.....                                      |
| ۱۰۹ | ۵. دسترسی.....                                                             |
| ۱۱۲ | ۶. موجبات طرح دعوی و حقوق قابل اجرا.....                                   |
| ۱۱۸ | ۷. استانداردهای رسیدگی.....                                                |
| ۱۲۰ | ۸. راهکارهای جبرانی.....                                                   |
| ۱۲۵ | اصلاحات نظام حل و فصل اختلافات سازمان تجارت جهانی.....                     |
| ۱۲۹ | حل اختلاف در قالب موافقت‌نامه‌های تجارت منطقه‌ای.....                      |
| ۱۳۴ | نتیجه‌گیری.....                                                            |
| ۱۳۴ | پرسش‌های بحث.....                                                          |
| ۱۳۵ | برای مطالعه بیشتر.....                                                     |
| ۱۳۶ | فصل چهارم: یارانه‌ها، ضددامپینگ، اقدامات حفاظتی و تجارت خدمات.....         |
| ۱۳۶ | مقدمه.....                                                                 |
| ۱۳۷ | ۱. موافقت‌نامه یارانه‌ها و اقدامات جبرانی: دامنه شمول.....                 |
| ۱۴۱ | ۲. یارانه‌های ممنوع.....                                                   |
| ۱۴۲ | ۳. یارانه‌های مشمول اقدام جبرانی.....                                      |
| ۱۴۴ | ۴. راهکارها و تدابیر جبرانی.....                                           |
| ۱۴۷ | ۳. دامپینگ.....                                                            |
| ۱۴۸ | ۱. موافقت‌نامه ضددامپینگ.....                                              |
| ۱۵۲ | ۴. پادمان‌ها.....                                                          |
| ۱۵۷ | تدابیر تجاری جبرانی و موافقت‌نامه‌های تجاری منطقه‌ای.....                  |
| ۱۵۹ | تجارت خدمات.....                                                           |

## فهرست مطالب □ ۷

|     |                                                                       |
|-----|-----------------------------------------------------------------------|
| ۱۶۰ | ۱. موافقت‌نامه عمومی تجارت خدمات                                      |
|     | ۲. تعهدات کلی موافقت‌نامه عمومی تجارت خدمات - اصل دولت کامله‌الوداد و |
| ۱۶۱ | شفافیت                                                                |
| ۱۶۲ | ۳. تعهدات اختصاصی- رفتار ملی و دسترسی به بازار                        |
| ۱۶۵ | ۴. مقررات داخلی و شناسایی متقابل                                      |
| ۱۶۹ | ۵. خدمات و موافقت‌نامه‌های تجاری منطقه‌ای                             |
| ۱۷۰ | تجارت دیجیتال                                                         |
| ۱۷۰ | ۱. تلاش‌های چندجانبه                                                  |
| ۱۷۲ | ۲. تلاش‌های منطقه‌ای                                                  |
| ۱۷۴ | جمع‌بندی                                                              |
| ۱۷۵ | پرسش‌های بحث                                                          |
| ۱۷۵ | برای مطالعه بیشتر                                                     |
| ۱۷۷ | فصل پنجم: استثنائات عمومی، بهداشت و ایمنی و مالکیت فکری               |
| ۱۷۷ | مقدمه                                                                 |
| ۱۷۸ | استثنائات عمومی                                                       |
| ۱۷۸ | ۱. ماده بیستم موافقت‌نامه عمومی تعرفه و تجارت                         |
| ۱۸۳ | ۲. ماده چهاردهم موافقت‌نامه عمومی تجارت خدمات                         |
| ۱۸۵ | ۳. استثنائات عمومی در موافقت‌نامه‌های تجاری منطقه‌ای                  |
| ۱۸۷ | امنیت اساسی                                                           |
| ۱۸۸ | - موافقت‌نامه عمومی تعرفه و تجارت/ موافقت‌نامه عمومی تجارت خدمات      |
| ۱۹۰ | مقررات بهداشتی و ایمنی                                                |
| ۱۹۲ | ۱. موافقت‌نامه تدابیر بهداشتی و بهداشت گیاهی                          |
| ۱۹۷ | ۲. تدابیر بهداشتی و قرنطینه‌ای و موافقت‌نامه‌های تجاری منطقه‌ای       |
| ۱۹۹ | ۳. موافقت‌نامه موانع فنی فراروی تجارت                                 |
| ۲۰۴ | ۴. تدابیر موانع فنی فراروی تجارت در موافقت‌نامه‌های تجاری منطقه‌ای    |
| ۲۰۶ | مالکیت فکری                                                           |
| ۲۰۷ | ۱. موافقت‌نامه جنبه‌های تجاری حقوق مالکیت فکری                        |
| ۲۰۹ | ۲. تعهدات موافقت‌نامه جنبه‌های تجاری حقوق مالکیت فکری                 |
| ۲۱۱ | ۳. دامنه حمایت                                                        |
| ۲۱۵ | ۴. موافقت‌نامه جنبه‌های تجاری حقوق مالکیت فکری و سیاست‌گذاری عمومی    |
| ۲۱۸ | ۵. حمایت از مالکیت فکری در موافقت‌نامه‌های تجاری منطقه‌ای             |
| ۲۲۰ | جمع‌بندی                                                              |
| ۲۲۰ | سؤال‌های بحث                                                          |
| ۲۲۱ | برای مطالعه بیشتر                                                     |

بخش دوم: حقوق سرمایه‌گذاری بین‌المللی ..... ۲۲۳

فصل ششم: موافقت‌نامه‌های سرمایه‌گذاری دوجانبه، منطقه‌ای و چندجانبه ..... ۲۲۳

مقدمه ..... ۲۲۳

معاهدات سرمایه‌گذاری دوجانبه ..... ۲۲۶

موافقت‌نامه‌های تجاری منطقه‌ای با فصل‌های سرمایه‌گذاری ..... ۲۲۷

ابزارهای چندجانبه ..... ۲۳۱

۱. بانک جهانی ..... ۲۳۱

۲. سازمان تجارت جهانی ..... ۲۳۲

۳. صندوق بین‌المللی پول ..... ۲۴۰

۴. کنوانسیون نیویورک ..... ۲۴۱

حقوق نرم سرمایه‌گذاری بین‌المللی ..... ۲۴۲

۱. رهنمودهای سازمان همکاری و توسعه اقتصادی برای شرکت‌های چندملیتی در

رفتار مسئولانه تجاری ..... ۲۴۳

۲. کد آزادسازی جابه‌جایی سرمایه سازمان همکاری و توسعه اقتصادی ..... ۲۴۶

۳. کمیسیون سازمان ملل متحد برای حقوق تجارت بین‌الملل ..... ۲۴۷

۴. کنوانسیون سازمان ملل متحد علیه فساد ..... ۲۴۹

۵. پیمان جهانی سازمان ملل متحد ..... ۲۵۰

۶. دستورالعمل‌های اعطای تسهیلات بانک‌های توسعه‌ای منطقه‌ای ..... ۲۵۱

۷. اصول اکوادور ..... ۲۵۳

۸. مجمع بین‌المللی صندوق‌های ثروت ملی ..... ۲۵۴

موافقت‌نامه چندجانبه سرمایه‌گذاری ..... ۲۵۵

دادگاه چندجانبه سرمایه‌گذاری ..... ۲۵۷

قوانین داخلی سرمایه‌گذاری خارجی ..... ۲۵۸

کنترل‌های دولت‌های مبدأ بر سرمایه‌گذاری خارجی ..... ۲۶۲

قراردادهای سرمایه‌گذاری ..... ۲۶۶

نتیجه‌گیری ..... ۲۶۸

پرسش‌های بحث ..... ۲۶۹

برای مطالعه بیشتر ..... ۲۶۹

فصل هفتم: موافقت‌نامه‌های سرمایه‌گذاری بین‌المللی: استانداردهای حمایت، جبران

خسارت و استثنائات ..... ۲۷۰

مقدمه ..... ۲۷۰

دیاچه ..... ۲۷۰

تعاریف سرمایه‌گذاری و سرمایه‌گذار ..... ۲۷۱

۱. سرمایه‌گذاری ..... ۲۷۲

## فهرست مطالب □ ۹

|     |                                                                       |
|-----|-----------------------------------------------------------------------|
| ۲۷۴ | ۲. سرمایه‌گذار                                                        |
| ۲۷۶ | عدم تبعیض                                                             |
| ۲۷۶ | ۱. رفتار ملی                                                          |
| ۲۷۸ | ۲. رفتار ملت کامله‌الوداد                                             |
| ۲۸۱ | رفتار منصفانه و برابر                                                 |
| ۲۸۳ | حمایت و امنیت کامل                                                    |
| ۲۸۵ | تضمین در برابر سلب مالکیت بدون جبران خسارت                            |
| ۲۸۷ | ۱. سلب مالکیت مستقیم                                                  |
| ۲۸۸ | ۲. سلب مالکیت غیرمستقیم                                               |
| ۲۹۱ | معیار جبران خسارت و غرامت                                             |
| ۲۹۳ | ۱. سلب مالکیت مشروع: فرمول هال                                        |
| ۲۹۳ | ۲. سلب مالکیت مشروع: دکترین کالو                                      |
| ۲۹۴ | ۳. سلب مالکیت غیرمشروع: خسارات کارخانه خورزو                          |
| ۲۹۶ | انتقال سرمایه                                                         |
| ۲۹۷ | مدیریت ارشد و نیروی انسانی                                            |
| ۲۹۸ | ممنوعیت الزامات عملکردی                                               |
| ۳۰۰ | استثناها                                                              |
| ۳۰۲ | ۱. امنیت اساسی                                                        |
| ۳۰۴ | ۲. مسائل مربوط به کار                                                 |
| ۳۰۶ | ۳. فرهنگ و حقوق بشر                                                   |
| ۳۰۹ | ۴. محیط زیست                                                          |
| ۳۱۲ | ۵. تنظیم‌گری                                                          |
| ۳۱۴ | جمع‌بندی                                                              |
| ۳۱۵ | سؤال‌های بحث                                                          |
| ۳۱۵ | برای مطالعه بیشتر                                                     |
| ۳۱۶ | فصل هشتم: حل و فصل اختلافات در حقوق بین‌الملل سرمایه‌گذاری            |
| ۳۱۶ | مقدمه                                                                 |
| ۳۱۹ | نبود اعتماد به دادگاه‌های داخلی                                       |
| ۳۲۵ | بندهای حل و فصل اختلاف میان سرمایه‌گذار و دولت میزبان                 |
| ۳۲۸ | بندهای حمایتی                                                         |
| ۳۳۰ | سازکار حل و فصل اختلاف میان سرمایه‌گذار و دولت میزبان                 |
| ۳۳۱ | ۱. ویژگی‌های عمومی                                                    |
|     | ۲. حل و فصل اختلاف میان سرمایه‌گذار و دولت میزبان: محرمانگی، شفافیت و |
| ۳۳۳ | جبران خسارت                                                           |

|                                                                                         |            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| قواعد رویه‌ای داوری سرمایه‌گذاری .....                                                  | ۳۳۶        |
| ۱. مرکز بین‌المللی حل و فصل اختلافات سرمایه‌گذاری .....                                 | ۳۳۷        |
| ۲. کمیسیون سازمان ملل متحد برای حقوق تجارت بین‌الملل .....                              | ۳۴۸        |
| ۳. دیوان دعاوی ایران- ایالات متحده آمریکا .....                                         | ۳۵۱        |
| نظام دادگاه سرمایه‌گذاری و دادگاه چندجانبه سرمایه‌گذاری .....                           | ۳۵۲        |
| حل و فصل اختلافات دولت- دولت .....                                                      | ۳۵۵        |
| حل و فصل جایگزین اختلافات .....                                                         | ۳۵۷        |
| ۱. سازش اجباری .....                                                                    | ۳۵۷        |
| ۲. حل و فصل غیررسمی اختلافات توسط دولت متبوع سرمایه‌گذار .....                          | ۳۵۹        |
| نتیجه‌گیری .....                                                                        | ۳۶۰        |
| سؤال‌های بحث .....                                                                      | ۳۶۱        |
| برای مطالعات بیشتر .....                                                                | ۳۶۲        |
| <b>بخش سوم: حقوق پولی بین‌المللی و توسعه .....</b>                                      | <b>۳۶۳</b> |
| فصل نهم: روابط پولی بین‌المللی و صندوق بین‌المللی پول .....                             | ۳۶۳        |
| مقدمه .....                                                                             | ۳۶۳        |
| اصطلاحات تجاری و روش‌های پرداخت بین‌المللی .....                                        | ۳۶۶        |
| صندوق بین‌المللی پول .....                                                              | ۳۶۷        |
| ۱. تاریخچه .....                                                                        | ۳۶۷        |
| ۲. مروری بر سیاست‌ها .....                                                              | ۳۷۰        |
| ۳. مسائل نهادی .....                                                                    | ۳۷۲        |
| اهداف صندوق بین‌المللی پول .....                                                        | ۳۷۴        |
| ۱. هدف نخست: حفظ ثبات نرخ‌های ارز .....                                                 | ۳۷۴        |
| ۲. هدف دوم: فقدان محدودیت در تبدیل ارز .....                                            | ۳۷۷        |
| ۳. هدف سوم: تسهیل در بازپرداخت بدهی‌های دولتی (تسهیلات مربوط به بدهی‌های حاکمیتی) ..... | ۳۷۸        |
| مشروط‌سازی وام‌ها .....                                                                 | ۳۸۱        |
| نقدینگی بین‌المللی و حق برداشت ویژه .....                                               | ۳۸۴        |
| نظارت و توانمندسازی نهادی .....                                                         | ۳۸۵        |
| حل و فصل اختلافات در صندوق بین‌المللی پول .....                                         | ۳۸۶        |
| اجرای تعهدات .....                                                                      | ۳۸۷        |
| همکاری میان صندوق بین‌المللی پول و سازمان تجارت جهانی .....                             | ۳۹۰        |
| روابط پولی و منطقه‌گرایی .....                                                          | ۳۹۱        |
| ۱. آسیا و ابتکار چیانگ‌مای .....                                                        | ۳۹۲        |
| ۲. آمریکای شمالی و توافق ایالات متحده، مکزیک و کانادا .....                             | ۳۹۴        |

|     |                                                             |
|-----|-------------------------------------------------------------|
| ۳۹۵ | ۳. ارزش کشورهای عضو گروه بریکس.....                         |
| ۳۹۶ | نتیجه‌گیری.....                                             |
| ۳۹۹ | سؤال‌های بحث.....                                           |
| ۳۹۹ | برای مطالعه بیشتر.....                                      |
| ۴۰۱ | فصل دهم: توسعه بین‌المللی و بانک جهانی.....                 |
| ۴۰۱ | مقدمه.....                                                  |
| ۴۰۲ | مفهوم توسعه.....                                            |
| ۴۰۶ | حقوق اقتصادی بین‌المللی و توسعه.....                        |
| ۴۰۶ | ۱. سازمان تجارت جهانی.....                                  |
| ۴۱۰ | ۲. حقوق بین‌الملل سرمایه‌گذاری.....                         |
| ۴۱۱ | گروه بانک جهانی.....                                        |
| ۴۱۲ | ۱. بانک بین‌المللی بازسازی و توسعه.....                     |
| ۴۱۶ | ۲. انجمن توسعه بین‌المللی.....                              |
| ۴۱۷ | ۳. شرکت مالی بین‌المللی.....                                |
| ۴۱۸ | ۴. آژانس چندجانبه تضمین سرمایه‌گذاری و بیمه ریسک سیاسی..... |
| ۴۲۰ | ۵. مرکز بین‌المللی حل و فصل اختلافات سرمایه‌گذاری.....      |
| ۴۲۱ | حل و فصل اختلافات در بانک جهانی.....                        |
| ۴۲۱ | ۱. هیئت بازرسی.....                                         |
| ۴۲۳ | ۲. دفتر مشاور رعایت و تظلم‌خواهی.....                       |
| ۴۲۵ | ۳. اختلافات میان بانک جهانی و اعضای آن.....                 |
| ۴۲۷ | بانک‌های توسعه منطقه‌ای.....                                |
| ۴۲۷ | ۱. بانک توسعه آسیایی.....                                   |
| ۴۲۹ | ۲. بانک اروپایی بازسازی و توسعه.....                        |
| ۴۳۱ | ۳. بانک توسعه بین‌آمریکایی.....                             |
| ۴۳۲ | ۴. بانک توسعه آفریقا.....                                   |
| ۴۳۴ | ۵. بانک توسعه نوین.....                                     |
| ۴۳۵ | بانک سرمایه‌گذاری زیرساختی آسیا.....                        |
| ۴۳۸ | نتیجه‌گیری.....                                             |
| ۴۳۹ | پرسش‌های بحث‌انگیز.....                                     |
| ۴۳۹ | برای مطالعه بیشتر.....                                      |